

Asia: VN/22303/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi esitutkintalain, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain ja oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3 b §:n muuttamisesta

Esitutkintaa ja syyteharkintaa koskevat muutosehdotukset

1. Asianomistajan yksityisoikeudellisen vaatimuksen selvittäminen

-

2. Rikosilmoituksen kirjaaminen

-

3. Esitutinnan toimittamatta jättäminen ja lopettaminen

Kaupan liitolta ei ole pyydetty lausuntoa, mutta haluamme lausua asiassa, koska esitetyt muutokset vaikuttavat merkittävästi jäsenyrityksiimme, erityisesti niiden ollessa rikosasian asianomistajina ja rikosilmoitusten tekijöinä.

Kaupan alan yrityksiin kohdistuu rikoksia päivittäin – näpistyksiä, varkauksia, ryöstöjä ja erilaisia petosrikoksia.

Kaupan liitto pitää yleisesti ottaen tervetulleena ehdotuksia, joilla rikosprosessia ja oikeudenkäyntivaihetta sujuvoittamalla voitaisiin lyhentää käsittelyaikoja ja taata nykyistä paremmin, mutta myös nykyistä useammassa tapauksessa, oikeusturvan toteutuminen asianomistajalle.

Vaikka esitetyt muutokset ovat pääosin kannatettavia ja uskommekin niillä olevan prosessien sujuvoittamisen kannalta myönteisiä vaikutuksia, nostamme alan ja yksittäisten kaupan yrityksen kannalta merkittävän huolenaiheen ehdotusten joukosta.

Esitutinnan toimittamatta jättäminen ja lopettaminen

Pidämme suurena vaarana, että muutosehdotus koskien esitutinnan toimittamatta jättämistä tai lopettamista johtaisi käytännössä entistäkin useammassa tapauksessa kaupan kohdistuvien rikosilmoitusten tutkimatta jättämiseen. Jo nykyisin kaupan tekemien rikosilmoitusten tutkintoja keskeytetään ja rajoitetaan merkittäviä määriä, eikä rikoksen kohteeksi joutunut saa rikosasiaansa käsitellyksi ja korvauksia kärsimästään vahingosta.

Jos ehdotuksen mukaisesti asia voitaisiin jättää tutkimatta tai tutkinta keskeyttää siitä riippumatta, onko niin sanotun ilmeisen vähäisen rikoksen asianomistajalla asiassa vaatimuksia tai ei, voisi uudistus heikentää kaupan yritysten oikeusturvaa merkittävästi entisestään. Vahva kantamme on, että näin ei saa tapahtua. Kauppaa ei pidä jättää päivittäin tapahtuvien rikosten aiheuttamien vahinkojen maksajaksi. Vuosittain varastelusta koituu miljardin euron kustannukset alalle, ja yksittäisen myymälän kohdalla vahingot voivat muodostua kestävämmiksi kantaa.

Haluamme korostaa, että uudistukset eivät saa aiheuttaa toimialallemme heikennystä, päinvastoin on oikeutettua olettaa uudistusten hyötyjen kohdistuvan myös kaupan toimijoihin ja oikeusturvan toteutuvan, toivottavasti nykyistä useammin.

Muilta osin viittaamme Elinkenoelämän keskusliitto EK:n esiin nostamiin tärkeisiin huomioihin ja jatkovalmistelussa huomioon otettaviin seikkoihin.

Kunnioittavasti

Kaupan liitto ry

Kari Luoto

toimitusjohtaja

4. Ilmoitus epäillyn oikeuksista ja kuulusteltavalle tehtävät ilmoitukset

-

5. Esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän yhteistyövelvollisuus sekä loppulausuntomenettely

-

6. Perusteluvollisuuden keventäminen

-

7. Yleistiedoksianto erityisen laajoissa rikosasioissa

-

8. Tiedottaminen esitutkinnassa

-

Rikosasioiden tuomioistuinkäsittelyä koskevat muutosehdotukset

1. Tiedoksiantosäätely

-

2. Kirjallinen menettely

-

3. Poissaolokäsittely

-

Ehdotusten vaikutukset ja muut huomiot

1. Onko teillä lisättävää tai huomioita vaikutustenarviointiin?

-

2. Onko teillä huomioita ehdotusten toimeenpanosta tai lakien voimaantulosta?

-

3. Onko teillä muita huomioita luonnoksesta hallituksen esitykseksi?

-

Kuljukka-Rabb Terhi
Kaupan liitto ry